

Kévin Bordi

Fabien Libiszewski

Beter leren SCHAKEN

300 schaakoefeningen en spelletjes

om je tactiek aan te scherpen



DELTA

INLEIDING

Met veel vreugde stellen we je dit schaakoefenboek voor! We hopen dat je er niet alleen plezier aan beleeft, maar er ook veel van leert. In dit boek oefen je schaakcombinaties op een toegankelijke manier met allerlei kleine spelletjes. Bovendien kan je je kennis testen met diverse quizzen, waarmee je niet alleen meer leert over de geschiedenis van het schaakspel, maar ook leuke weetjes ontdekt.

Waarom dit oefenboek?

Het trainen van tactische combinaties is essentieel om je strategisch inzicht te verbeteren. Je leert tactische motieven herkennen, kansen grijpen wanneer ze zich in je partijen voordoen en tegelijk de dreigingen van je tegenstander beter inschatten.

Daarnaast is het een uitstekende manier om je creativiteit in het schaken te ontwikkelen en een betere voeling te krijgen met hoe je stukken kunnen samenwerken.

Er is ook nog een extra voordeel: deze oefeningen versterken je concentratie. Ze vragen aandacht en zetten je aan tot diep nadenken. Door regelmatig dit soort opdrachten te maken, verbeter je stap voor stap je focus en je vermogen om complexe stellingen te analyseren.

Hoe los je een oefening op?

Elk hoofdstuk behandelt een belangrijk tactisch thema in het schaken, met oefeningen die je zelf kan oplossen. Bij elk probleem geeft een gekleurde stip (wit of zwart) boven het diagram aan wie aan zet is en vanuit welke kant je de stelling moet bekijken. Meestal is het de bedoeling om een beslissend voordeel te behalen, bijvoorbeeld door mat te zetten of door veel materiaal te winnen. Soms moet je je echter uit een moeilijke situatie redden en proberen remise te halen. Geen zorgen: de opdracht is telkens duidelijk.

Hier volgen enkele tips om de oefeningen zo goed mogelijk op te lossen en optimaal vooruitgang te boeken.

We raden je aan om het probleem eerst in je hoofd op te lossen, zonder de stukken te verplaatsen. Zo train je je vermogen om varianten te berekenen, je inzicht en je vermogen om de zetten van je tegenstander te voorspellen. Je kan natuurlijk een schaakbord gebruiken om de stelling te reproduceren, maar raak de stukken niet aan! Dat zou het wel makkelijker maken, maar vergeet niet dat je tijdens echte partijen de stukken ook niet zomaar kan verplaatsen om varianten uit te proberen. Leer jezelf daarom tijdens het oefenen al de juiste gewoonte aan.

Nu dat gezegd is, volgen hier de stappen om de oefeningen op te lossen:

1. Analyseer de stelling: voordat je je haastig stort op het berekenen van varianten, neem je het best eerst even de tijd om de stelling op het bord rustig te bekijken. Let op de sterke en zwakke punten van beide kampen. Kijk naar ongedekte of slecht verdedigde stukken, mogelijke dreigingen en tactische motieven in de stelling.

2. Bedenk kandidaat-zetten: maak een lijst van zetten die je tactische ideeën tot uitvoering kunnen brengen en logisch passen bij de stelling. Staat de koning van je tegenstander bijvoorbeeld onveilig? Overweeg dan mogelijke schaakzetten. Is een stuk ongedekt? Kijk dan naar zetten waarmee je het kan aanvallen.

3. Bereken de varianten: bekijk voor elke kandidaat-zet de mogelijke antwoorden van je tegenstander en de gevolgen daarvan. Probeer de zetten en reacties in je hoofd te visualiseren, zonder de stukken te verplaatsen, zoals we al zeiden!

4. Vergelijk de resultaten: vergelijk de stellingen die voortkomen uit de verschillende varianten die je hebt doorgerekend en kies de zet die volgens jou het meeste voordeel oplevert. Dat kan mat zijn, materiaalwinst, een positioneel voordeel enzovoort.

5. Controleer je berekeningen nog een keer: misschien is er een onverwachte verdediging of een tussenzet aan je aandacht ontsnapt, of iets dat op het eerste gezicht duidelijk leek maar dat je over het hoofd zag omdat je te

verdiept was in de complexe berekening van varianten. Neem even een adempauze en bekijk alles opnieuw met een frisse blik!

6. Vergelijk je antwoord met de oplossing: heb je je antwoord bepaald, vergelijk het dan met de oplossing achteraan in het boek. Is je antwoord correct? Gefeliciteerd! Zo niet, geen paniek: leer van je fouten. Probeer te begrijpen waarom je keuze niet klopte, wat je over het hoofd hebt gezien en trek daar lessen uit, zodat je dit in

vergelijkbare situaties in de toekomst kan vermijden. Natuurlijk hoeft je de oplossing niet meteen na elke oefening te bekijken. Je kan ook meerdere oefeningen na elkaar maken; noteer dan je antwoorden en vergelijk ze achteraf met de oplossingen aan het einde van je oefensessie.

Jouw beurt! Geniet ervan en zet je hersenen aan het werk terwijl je speelt!

INHOUD

Hoofdstuk 1		Hoofdstuk 8	
Mat zetten	4	Overbelasting	41
Hoofdstuk 2		Hoofdstuk 9	
De penning	10	Offers op f7 en h7	46
Hoofdstuk 3		Hoofdstuk 10	
De dubbele aanval en de vork	15	Robert James Fischer	51
Hoofdstuk 4		Hoofdstuk 11	
De aftrekaanval	21	De fianchetto-aanval	55
Hoofdstuk 5		Hoofdstuk 12	
José Raúl Capablanca	26	Promotie en minorpromotie	58
Hoofdstuk 6		Hoofdstuk 13	
Uitschakeling van de verdediger, weglommen en onderschepping	29	Hoog niveau	62
Hoofdstuk 7		Lexicon	71
De röntgenaanval	36	Oplossingen	72

Hoofdstuk 1

Mat zetten

Dat is het doel van het spel! Om een partij te winnen, moet je je tegenstander schaakmat zetten, tenzij hij eerder opgeeft omdat zijn stelling hopeloos is.

In dit eerste hoofdstuk vind je dertig matoefeningen, die geleidelijk aan moeilijker worden. De moeilijkheidsgraad wordt aangegeven met sterren.

Volg steeds de opdracht en probeer het mat binnen het opgegeven aantal zetten te vinden. Staat er bijvoorbeeld 'mat in 2 zetten', dan moet je je eerste zet bepalen, de reactie van je tegenstander voorspellen en vervolgens de zet spelen die tot schaakmat leidt.

WOORDZOEKER #01

De wereldkampioenen

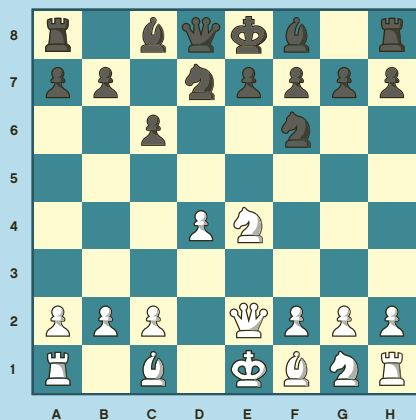
Zoek in de woordzoeker de namen van 16 wereldkampioenen schaken. De namen kunnen zowel horizontaal als verticaal worden gelezen, en letters mogen meerdere keren gebruikt worden.

K	P	V	K	R	A	M	N	I	K	X	G	K	N	L
A	N	R	O	E	K	A	N	A	N	D	R	A	A	P
R	Y	I	P	P	N	U	Q	S	O	S	D	S	N	E
P	Z	S	H	M	R	N	P	P	I	P	K	P	B	T
O	B	O	T	V	I	N	N	I	K	A	Q	A	C	R
V	U	R	T	V	E	O	K	P	R	S	Z	R	M	O
Q	K	F	T	A	L	X	S	M	Y	S	L	O	V	S
S	X	O	E	Y	L	J	A	W	V	K	I	V	A	I
T	B	F	I	S	C	H	E	R	S	Y	C	A	T	A
E	D	D	J	C	F	Q	G	P	O	A	A	P	C	N
I	C	A	P	A	B	L	A	N	C	A	R	S	X	N
N	W	T	E	I	U	S	P	S	N	Y	L	A	E	U
I	O	Y	U	L	A	S	K	E	R	O	S	K	U	Y
T	D	F	I	K	N	K	S	B	S	V	E	Y	W	Y
Z	M	A	L	E	K	H	I	N	E	S	N	H	E	W

ALEKHINE
ANAND
BOTVINNIK
CAPABLANCA
CARLSEN
EUWE
FISCHER
KARPOV
KASPAROV
KRAMNIK
LASKER
PETROSIAN
SMYSLOV
SPASSKY
STEINITZ
TAL

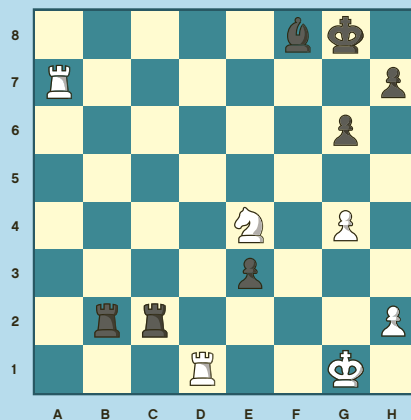
DEFENING #01 ★☆☆

Mat in 1 zet



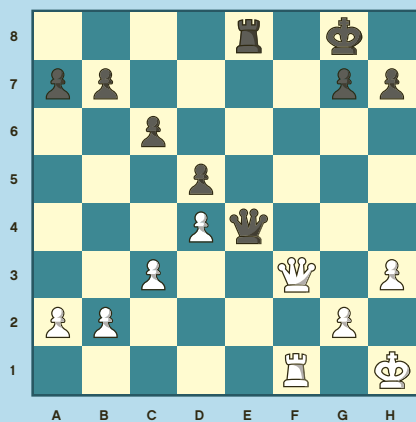
DEFENING #02 ★☆☆

Mat in 2 zetten



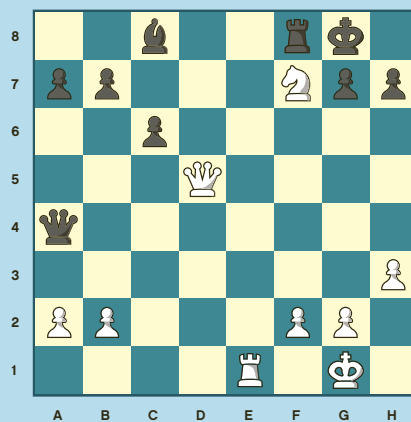
DEFENING #03 ★☆☆

Mat in 3 zetten



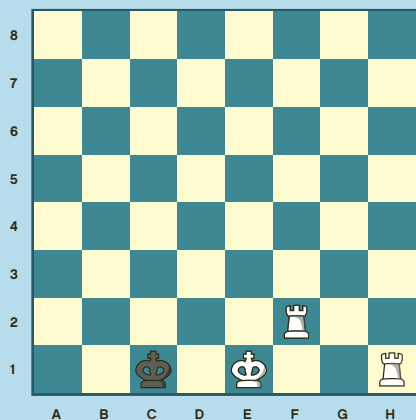
DEFENING #04 ★☆☆

Mat in 3 zetten



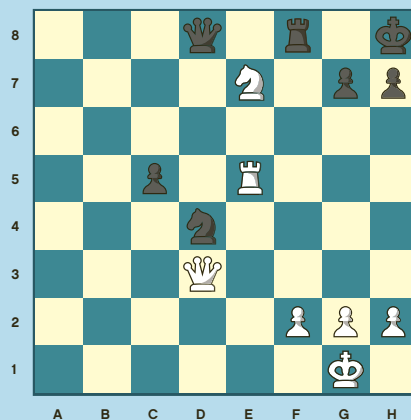
DEFENING #05 ★☆☆

Mat in 1 zet



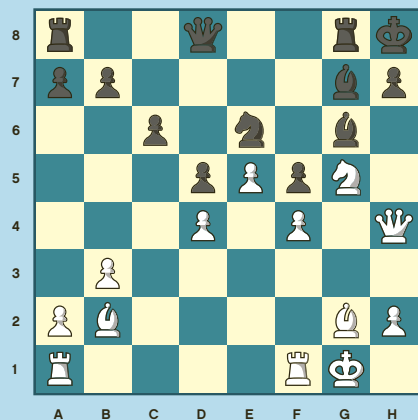
DEFENING #06 ★☆☆

Mat in 2 zetten

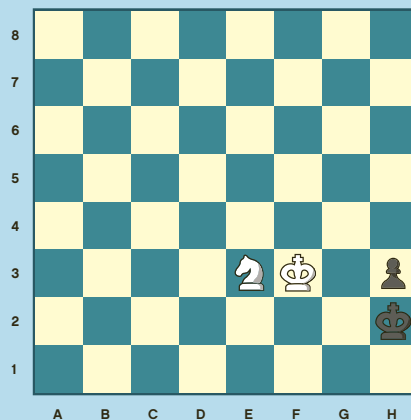


**DEFENING #07**

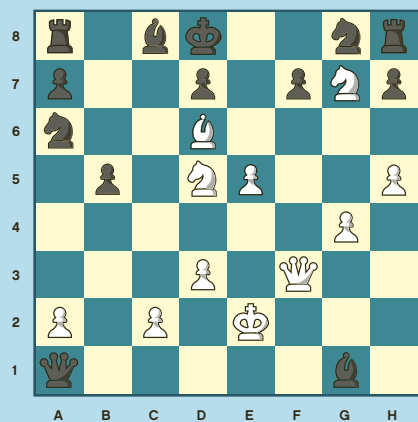
Mat in 2 zetten

**DEFENING #08**

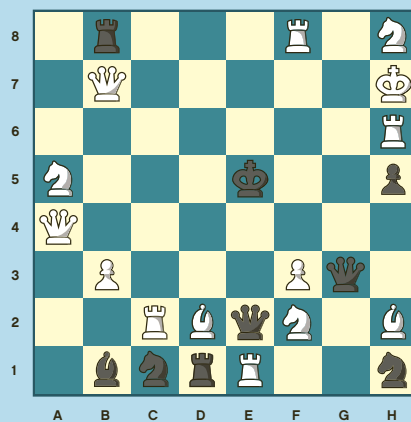
Mat in 3 zetten

**DEFENING #09**

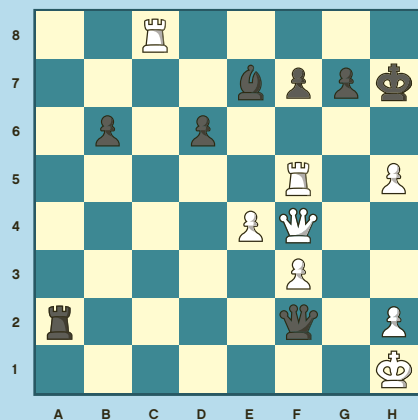
Mat in 2 zetten

**DEFENING #10**

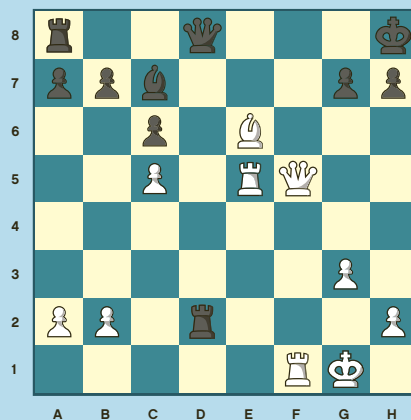
Mat in 1 zet

**DEFENING #11**

Mat in 2 zetten

**DEFENING #12**

Mat in 3 zetten



Hoofdstuk 2

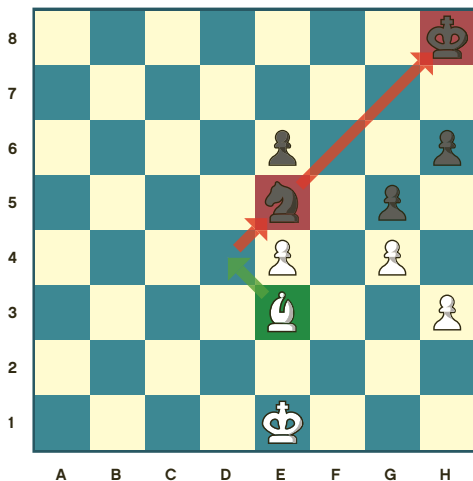
De penning

De penning is een belangrijk tactisch wapen in het schaken waarmee je een stuk van je tegenstander kan vastzetten. Als het gepende stuk beweegt, komt er namelijk een waardevoller stuk bloot te liggen.

Het doel van een penning is vaak om het vastgezette stuk aan te vallen en uiteindelijk te slaan of om de tijdelijke verlamming van dat stuk te gebruiken om een ander doelwit aan te vallen.

In dit hoofdstuk vind je oefeningen om dit thema onder de knie te krijgen en het met succes toe te passen in je eigen partijen.

Laten we eens kijken naar een voorbeeld waarin wit het paard op e5 vastpent en het daarna onvermijdelijk slaat.



Met Le3-d4 pent wit het paard op e5 vast en verhindert het dus om te bewegen (anders is de zwarte koning niet meer beschermd). Wat zwart daarna ook speelt, het paard kan niet meer verdedigd worden en wordt in de volgende zet door de looper geslagen.

Om vertrouwd te raken met het thema van de penning, begin je met vier korte oefeningen op een kwart van het schaakbord. Zo kan je je eerst volledig op de essentie concentreren, voordat je overstapt op steeds moeilijkere oefeningen op het volledige bord.

QUIZ #01

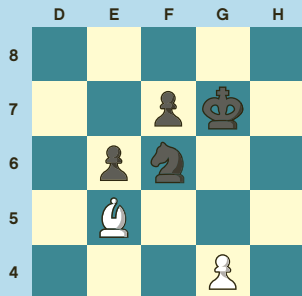
Sneeuwbaaleffect

Volgens de legende vroeg een oude koning in India aan de uitvinder van het schaakspel, Sissa, welke beloning hij wilde voor dit prachtige spel. Sissa vroeg de koning om één rijstkorrel op het eerste veld te leggen, twee op het tweede, vier op het derde, acht op het vierde, en zo verder tot het laatste veld van het schaakbord.

De koning was verbaasd over dit schijnbaar bescheiden verzoek en stemde toe... maar al snel beseftte hij dat hij zijn belofte niet kon nakomen! Er zouden namelijk 18 446 744 073 709 551 615 rijstkorrels nodig zijn om Sissa's vraag te vervullen! Hoeveel jaar zou het duren om het schaakbord met rijst te vullen, als je weet dat één korrel gemiddeld 0,04 g weegt en de wereldwijde jaarlijkse rijstproductie zo'n 750 miljoen ton bedraagt?

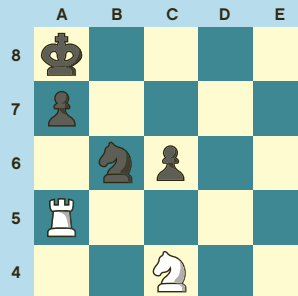
- ☐ A Meer dan 10 jaar
- ☐ B Meer dan 100 jaar
- ☐ C Meer dan 1.000 jaar
- ☐ D Meer dan 10.000 jaar

MINI-DEFENING #01 ★☆☆



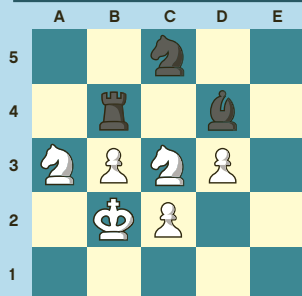
Wit speelt en wint het paard

MINI-DEFENING #02 ★☆☆



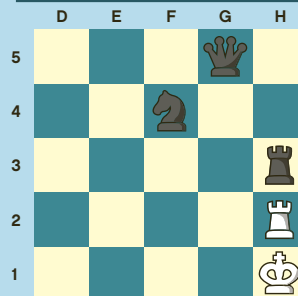
Wit speelt en wint het paard

MINI-DEFENING #03 ★☆☆



Zwart speelt en wint een paard

MINI-DEFENING #04 ★☆☆



Zwart speelt en geeft mat in 1 zet

VERBINDEN #01

De kampioen en zijn wapen

Verbind elke speler met zijn favoriete opening.

Garry Kasparov	A	•	•	1	Catalaans
Viktor Korchnoi	B	•	•	2	Caro-Kann
Anatoly Karpov	C	•	•	3	Spaans
David Bronstein	D	•	•	4	Frans
Vladimir Kramnik	E	•	•	5	Koningsgambiet
Magnus Carlsen	F	•	•	6	Scandinavisch
Vladislav Tkachiev	G	•	•	7	Berlijns
Kévin Bordi	H	•	•	8	Najdorfvariant